

Kurzivált irodalom

Avagy kinek áll érdekében akadályozni zsidó és nem zsidó polgárok megbékélését?

CSONTOS JÁNOS

Iró vagyok. Az ember pironkodva mondja ki ezt, amikor Európa attól hangos, hogy a magyar írók egyik része szerint a magyar írók másik része antiszemita. De hát tény: tagja vagyok az írószövetségnek, melynek az utóbbi időben sokkal inkább megcsappant a létszáma, mint az emlékezetes 1986-os írói szabadságharc idején. Azt a kettészakítási kísérletet még a Leninben boldogult Aczél György vezényelte a háttérből – de hát az idők változnak. Most két jeles kolléga serénykedett az organizálás körül: nevüket fedje a feledés jótékony homálya. (Irodalomtanár ismerőseim egyike sem hallott még róluk. Ha rólam kérdezősködnek más körökben, bizonyára hasonló volna az eredmény. Például ők sem ismernek, különben megkerestek volna a kilépési ívvel. Honnan tudhatták volna, hogy nem akarko kilépni, ha meg sem kérdezzek?)

Nem is emeltem volna fel a tollat a céhen belüli békétlenségek miatt, de hát a szellem kiszabadult a palackból: olyanok nyilatkoznak meg esztétikai és szakmaetikai kérdésekben, akiknek a kompetenciája a magam részéről erősen megkérdőjelezhető. Az egyik közéleti kabaréműsorban például kikopott ripacsok, a bulvár világában végképp elzüllött zsrnaliszták és politikai mozgalmak szervezésében jeleskedő elfuserált pártideológusok komolyan tettetett képpel pár percen belül fél tucatszor ismételték el, hogy a szellemi mumus szerepére kiszemelt *Döbrentei Kornél* másodosztályú költő. Szidalomnak és billognak szánták, holott ha figyelembe vesszük, hogy a magyar költészet első vonalában Arany János-, Ady Endre- és Weöres Sándor-szerű óriások foglalnak helyet, a másodosztály voltaképpen az első osztálynak felel meg, mint az angol bajnokságban.) Ez tehát rendben is lett volna, csak hogy folytatták a botcsinálta irodalmi kanonizálást. Felsoroltak elsővonalbeli (kilépett) írókat, köztük említve *Kornis Mihályt*. Nos, ha a prózaíróknál az első osztály *Móricz Zsigmond* vagy *Nádas Péter*, akkor a kismester Kornissal szembeni elfogultság ordít. Ugyanők sérelmeztek, hogy egyes elvetemült írók nem állják a Sorstalanságot középszerű regénynek nevezni – de hát hogyan másként lehet nevezni egy középszerű regényt? Ha igen szerényen „középszerűnél jobb regénynek” nevezzük mondjuk *Németh Lászlótól*

az *Iszonyt és Ottlik Gézától* az Iskola a határont, *Kertész Imre* főműve a legnagyobb presztízisű díjjal ekesítve is legfeljebb középszerű lehet.

Mindebből az következik számomra, hogy a véleményformáló médiumunkasokat sajnálatos módon most sem az irodalom érdekli, csak az ebből kihozható politikum. Jómagam nem lelkesedtem azért, hogy *Döbrentei* utcai népszónokot alakított – ugyanazt a reflexet indította be bennem, mint amikor *Konrád György* a Rádió utcában vagy a kendermagos tüntetésen fellépve esett szereptévesztésbe. Ám *Döbrentei* beszédében némi stilsztikai rutinnal felvértve sem tudtam felfedezni a terhére rótt „kódolt antiszemitizmust”. (Talán nem kaptam meg a kódot.) Egyet kell értenem *Elek Istvánnal*: költőnk feltehetőleg az SZDSZ holdudvarához kötődő, főként a Soros Alapítvány nagyvonalú finanszírozásával megvalósított tartós kulturális terror ellen ágált. (Amely ágálásra sajnos okot is adtak a keresztényirtó kedvű, az írószövetségbe be sem lépett vulgárköltőjük összehangolt mentegetésével.) Mindazonáltal kíváncsian vártam, hogy a vitatott szövegben vajon hol vannak az antiszemita kifejezések, amelyeket olyannyira bravúrosan kódolt a szerző, hogy egyszerű olvasás útján nem is fedezhetők fel. Nos, a vádlóknak készséggel teret adó *Élet és Irodalom* sem bízhatott igazán a vád komolyságában, ugyanis az inkriminált részeket nyom-

datechnikailag kiemelte. S ki nem találnák, milyen módon: kurziválta azokat! Mindezt azok után, hogy korábban a kurziválást már éveken át a kódolt zsidózás színinimájaként használták...

Lehet-e csodálkozni azon, hogy ennyi kilépő láttán például a német sajtó nem vonja kétségbe a tömeges irodalmi antiszemitizmus állítását Magyarországon? Bár kicsit zavarhatja őket, hogy e rasszista országban nyílik Európa legnagyobb zsidó emlékmúzeuma, meg az izraeli ingatlanközvetítők is Budapestet jelölik meg a polgárháború elől menekülők számára a legbiztonságosabb letelepedési célvárosnak „az antiszemita Európában” – de ha egy olyan komoly tekintély mondja mindezt, mint a kiugrott sztálinista *Eörsi István*, akit Kádárék (igazolva Kerényi Imre tételét, hogy a bolsevikok mindig üldözték a kommunistákat) egészen Nyugat-Berlinig hajszoltak, akkor nincsen ok a kétkedésre. (Eörsiről a virágkorát elő Moldova halhatatlan hőse jut eszembe: *Lakinger Béla*, az abadászalóki hős. Mikor egyszer végre neki-szegezték a kérdést, miért tartják őt hősként Abadászalókon, azt felelte: „Én mondtam nekik.”)

Nem értettem, a Páva utcai avatóünnepség meg az uniós belépés küszöbén kinek állhat érdekében a kollektív antiszemitizmus vádjának élesztgetése. Miért kell prekonceptiós kérdőíveket gyártani (*Kosuthot* a XX. századba helyezve), antiszemita-ellenes szöveggyűjteményt kiadni (mely szerint a Horn-kormány alatt ez a társadalmi kór egyszerűen szünetelt), írószövetségi skandalumot csiholni? Ki akarhatja, hogy Magyarországon ne tudjon végre megbékélni zsidó és nem zsidó honpolgár? A „negyven magyar értelmiségi” író tagjai nem tanultak volna a fiaskóból, hogy egyszer már csúnyán felültették őket? Körtörvényeseket, gyilkosokat védelmeztek, s ha lehetne hinni a felkent antiszemitizmus-szakértőknek, akkor a második legantiszemita európai ország intellektuelltjei a legantiszemita európai ország vezetőjéhez fordultak. Hogyan lehetne ezek után meggyőződen tiltakozni a „megélhetési kilépés” valószerű minősítése ellen? S felmerült-e a kilépőkben, hogy amint *Kökény Mihály* is csak a sajtóból értesült a www.halapenz.hu létezéséről, a szépirodalmi törvény mézesmadzagját beígérő *Hiller István* is hívős távolságtartással szemléli a spontán csetepatét?

Jómagam elvből nem léptem ki a MÜOSZ-ból sem, csupán felfüggesztettem a tagdíjfizetést, amíg *Eötvös Pál* az elnök. *Kalász Márton* pedig nemcsak jó tollú írónak, de az egyik legépebb erkölcsi érzékű hazai értelmiséginek is tartom – ezúton is kívánok neki gyors gyógyulást a szívkörházban. (Kalász morális etalon voltában egyetérték *Balassa Péterrel*, aki a Téli bárány című, a német kitelepítést feldolgozó Kalász-regény laudációjában vélekedett hasonlóképpen. *Sándor Iván* szerint Balassa most posztumusz biztosan megváltoztatná a véleményét. Ki tudja, talán még egy síron túli levél is előkerülhet Teller-mintára...) Kilépett író kollégáimnak végül csak annyit mondanék: gondoljanak a Várban handabandázó *Kovács Lászlóra*, aki a zászlóégetéstől a könyvégetésen át a hipotetikus emberégetésig eljutva benyújtotta igényét, hogy lefogja az antiszemita kezét. Vajon jót tesz az egy független írónak, ha egy cenzurális hatalomgyakorlásban szocializálódott csúcskader kapkod a czeruzája felé?

HELYESBÍTÉS. A Múlt nélkül című hétfői jegyzetemben Fischer Eszter édesapja nem a beszédtanár Fischer Sándor, hanem a zeneszerző, karmester Fischer Sándor. Az olvasóktól és az érintettektől elnézést kérek. (SESZTAK ÁGNES)